

Dato: 22. januar 2020

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V.
Att.: Kontorchef Astrid Rathe

Vedr.: Energistyrelsens vurdering af visualiseringer og den landskabelige påvirkning af havvindmølleprojektet i Jammerland Bugt.

I foreningen Beskyt Jammerland Bugt har vi noteret os den seneste offentlige omtale og meningsudveksling mellem Kalundborg Kommune og Energistyrelsen i relation til den visuelle påvirkning. Vi har samtidig hæftet os ved Energistyrelsens svar på de indsigelser omkring de visuelle forhold, som fremgår af høringsnotatet dateret 25. oktober 2019. Af svaret fra Energistyrelsen fremgår det bl.a.:

”Projektets visuelle påvirkning af landskabet, herunder især de kystnære områder, er i VVM-redegørelsen vurderet til at være op til ”meget stor”. Energistyrelsen har vurderet, om den visuelle påvirkning af projektet er så voldsom og usædvanlig, at den kan karakteriseres som uacceptabel og give anledning til at afvise projektet. Energistyrelsen har bl.a. på baggrund af visualiseringsmaterialet i VVM-rapporten vurderet, at den påvirkning af projektet (240 MW, 34-60 møller, min. afstand til kysten 6 km), er inden for et acceptabelt niveau og at der er derfor ikke ud fra det foreliggende materiale grundlag for at afvise projektet af hensyn til de visuelle påvirkninger.

Til brug for denne vurdering har der bl.a. været lagt til grund, at der i 2012 blev gennemført en screening af områder for 200 MW havvindmølleparker ud til 20 km fra kysten (link til screeningsrapport). Screeningen tog bl.a. højde for de konkurrerende hensyn, herunder de visuelle påvirkninger af landskaberne. Der blev i den forbindelse peget på 15 potentielle områder, herunder området i Jammerland Bugt. Resultatet af denne screening (screeningsrapporten) og en tilhørende visualiseringsrapport blev dengang forelagt energiforligskredsen og der var i den forbindelse politisk accept af, at der kunne opstilles op til 200 m høje havvindmøller indtil 4 km fra kysten.”

Når Energistyrelsen i begrundelsen henviser til screeningsrapporten fra havvindmølleudvalget, kan det undre, at Energistyrelsen har givet forundersøgelsestilladelse til:

”Projektet omfatter etablering af 40-80 møller á 3-7 MW med en total højde på over 150 m og en samlet kapacitet på 120 – 240 MW.” 17. juni 2014 underskrevet forundersøgelsestilladelse til European Energy A/S.

Energistyrelsen har således givet en forundersøgelsestilladelse, der dels overskrider den maksimale kystnære havvindmøllepark på 200 MW i screeningsrapporten og har samtidig udeladt begrænsningen på en maksimal højde på 200 m, idet man har accepteret en ”total højde på over 150 m”.

Spørgsmål 1:

Energistyrelsen bedes oplyse om, hvilket forvaltningsgrundlag Energistyrelsen har anvendt i forbindelse med den udstedte forundersøgelsestilladelse?

Begrundelsen til bl.a. Kalundborg Kommune omkring visualisering er taget ud af den sammenhæng, som helt overordnet var baggrunden for havvindmølleudvalgets arbejde med screeningsrapporten i relation til de kystnære havmølleparker, herunder navnlig økonomisk at muliggøre etableringen af mindre havmølleparker i det kystnære område. Af havmølleudvalgets endelige rapport om "Kystnære havmøller i Danmark, dateret oktober 2012" fremgår det på side 6:

"Der er siden identificeret et behov for at se på mulighederne for at placere mindre havmølleparker på under 200 MW i de mere kystnære områder op til 20 km fra kysten. Den mere kystnære placering af mindre parker er primært ønsket af hensyn til at holde omkostningerne til udbygningen nede. Funderingsomkostningerne på de lavere havdybder vil typisk være mindre, da der skal mindre materiale til at producere disse. Omkostningerne til drift og vedligehold, som primært er relateret til lavere sejltid for møntørerne, som vedligeholder parkerne vil mindskes. Desuden vil nettilslutningsomkostningerne typisk mindskes, da kablerne til land er kortere og de mindre anlægsstørrelser medfører, at de kan nettilsluttes på lavere spændingsniveauer via transformere placeret på land."

Det var således afgørende for energiforligskredsen, at de samfundsøkonomiske omkostninger til tilskud til etableringen af havmølleparker blev begrænset. Begrænsningen i tilskuddene skulle opnås gennem en tilvejebringelse af mere attraktive investeringsforudsætninger for mølleparkudviklerne. I den periode havde staten netop indgået aftale med Dong Energy A/S omkring Anholt Havmøllepark med en garanteret pris på 105 øre pr. produceret kWh. Sammenholdt med den daværende el-afregningspris på markedet udgjorde det en meget stor omkostning, der blev betalt via PSO-afgiften af alle el-forbrugerne i Danmark.

For at tilvejebringe nogle mere attraktive økonomiske betingelser for mølleparkudviklerne, accepterede politikerne nødtvunget de indbyggede ulemper ved placeringen i de kystnære områder. Herunder de visuelle virkninger, som den kystnære placering ville indebære på kystlandskabet.

Siden 2012 er prisen på etablering af havmølleparker dykket markant. Et forhold, der i meget stort omfang kan tilskrives den teknologiske udvikling. Der er således ikke længere noget statsligt tilskud til havmølleparker under åben-dør-ordningen. De manglende tilskud til trods fortsætter ansøgninger om forundersøgelsestilladelser under åben-dør-ordningen med at dukke op. Senest har Energistyrelsen modtaget ansøgninger fra HOFOR Vind A/S og Wind Estate om forundersøgelsestilladelse til etablering af kystnære havmølleparker på tilsammen maksimalt 2.222 MW. Gennemsnittet pr. ansøgt park udgør 444 MW, selvom havmølleudvalget nåede frem til maksimalt 200 MW i de 15 screenede områder. Den ansøgte maksimale kapacitet på de seneste 5 ansøgte havmølleparker på 2.222 MW skal ses i sammenhæng med, at ambitionen i de statslige udbudte kystnære havmølleparker i første omgang var 500 MW. Et tal der siden blev sænket til 450 MW. Vi ser i disse sidst ankomne ansøgninger om forundersøgelsestilladelser en bekræftelse på, at investorernes/projektudviklernes investeringskalkuler er positive trods de besværligheder, der er indbygget i hele godkendelsesprocessen, de manglende tilskud og ikke mindst usikkerheden omkring den fremtidige elafregningspris. Det synes hævet over enhver tvivl, at der er tale om lukrative investeringsmuligheder for projektudviklerne.

Spørgsmål 2:

Kan Energistyrelsen i forbindelse med etableringstilladelsen for kystnære havmølleparker efter åben-dør-ordningen stille krav om, at mølleopstilleren/ejeren af havmølleparken skal betale en arealleje til staten for det areal, som er stillet til rådighed gennem en periode på 25-30 år?

I lyset af disse markante ændringer af de økonomiske forudsætninger for havmølleparkudviklerne, synes det uforståeligt, at Energistyrelsen fastholder det anførte synspunkt omkring de visuelle forhold og med henvisning til energiforligskredsen i 2012. Det bekræfter desværre, at Energistyrelsen på udvalgte områder af VVM-redegørelsen har

en forudfattet holdning til, at der ikke skal tages hensyn til visuelle forhold i relation til en eventuel udstedelse af en etableringstilladelse.

På den baggrund er vi helt på linje med borgmesteren i Kalundborg Kommune, Martin Damm om, at der er tale om en skueproces. Det eneste, der mangler er, at Energistyrelsen også meddeler os og andre interessegrupper, at forligskredsen tilbage i 2012 erkendte, at en placering af en havmøllepark i det kystnære område, meget vel kunne være i konflikt med f.eks. hensynet til Natura 2000 områder, hensynet til marsvin og hensynet til trækkende havdykænder, som Edderfugle og Sortænder, så der ikke skal tages hensyn hertil i afgørelsen af, om en etableringstilladelse kan gives.

Spørgsmål 3:

Hvorfor vælger Energistyrelsen ikke at anvende den indbyggede mulighed for afværgenforanstaltninger omkring den negative visuelle indvirkning på kystlandskabet?

Energistyrelsen kunne begrænse antallet af møller, kunne øge afstanden fra kysten til den nærmeste mølle, kunne begrænse totalhøjden på møllerne, kunne begrænse mølleparkens kapacitet. Alt sammen som vilkår i en etableringstilladelse.

Efter vores opfattelse er der tale om, at Energistyrelsen med den udmeldte holdning til de visuelle forhold i forbindelse med projektet i Jammerland Bugt klart politiserer, idet grundlaget for Energistyrelsens holdning er klippet ud af den kontekst, som gjorde sig gældende i energiforligskredsen i 2012. Vi ser også, at Energistyrelsen klart forsøger at sætte lovgivningen omkring VVM-redegørelser ud af kraft. Herunder udøver magtfordrejning til fordel for projektudviklerne af havmølleparker. I alle senere energiforlig har indholdet i og den afledte ændring af lovgivningen gået i retning af en nødvendig erkendelse af, at den grønne omstilling ikke kan gennemføres på trods af befolkningens ønsker. I lyset heraf er der nu tale om en kommunal indsigelsesret i forhold til fremtidige havmølleparker i det kystnære område.

Spørgsmål 4:

Energistyrelsen bedes uddybende begrunde tilsidesættelsen af hensynet til de negative visuelle virkninger på kystlandskabet med udgangspunkt i ovenstående redegørelse. Hvad er Energistyrelsens forvaltningsgrundlag i denne henseende?

Forudsætningen for, at vi som borgere her i landet kan have tillid til forvaltningen af et så potent økonomisk konfliktfyldt område, som udnyttelsen af de kystnære områder til vindenergi udgør, er, at afgørelsen om en eventuel etableringstilladelse hviler på en balanceret afvejning af fordelene og ulemperne ved en etablering. I den konkrete situation er der tale om, at en etablering af en havmøllepark i den lille lukkede bugt i Jammerland Bugt ganske enkelt vil ændre karakteren af hele området, fra at være et rekreativt område til fremover at være et industriområde. Der er således tale om, at staten fratager Kalundborg Kommune en oplagt udviklingsmulighed omkring kommunens største rekreative område.

Med venlig hilsen

Foreningen Beskyt Jammerland Bugt

Ole Nyvold
formand